

**«Мэгарифтэ лидерлык: стратегик ориентирлар һәм
технологиялэр»
2024 елгы мэгариф һәм фэн хезмэткэрлэре
республика август киңэшмәсе
РЕЗОЛЮЦИЯСЕ**

2024 елның 15 августы

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан 2024 елның 15 августында мәгариф һәм фән хезмәткәрләренән «Мәгарифтә лидерлык: стратегик ориентирлар һәм технологияләр» республика август киңәшмәсе уздырылды.

Киңәшмә барышында мәктәпкәчә һәм урта белемнең сыйфатын яхшырту һәм һәркем, шул исәптән сәламәтлеге чикләнгән балалар өчен дә, файдалана алырлык булу; «Россия Мәгариф министрлыгы мәктәбе» проектын гамәлгә ашыру контекстында бердәм белем бирү киңлеген булдыру һәм укучыларның конституциячел хокукларын тәмин итү, балаларга өстәмә белем бирү һәм аның инфраструктурасын үстерү; мәктәпнең тәрбияви потенциалын үстерү, идеологик тәрбия эше үзенчәлекләрен исәпкә алып, ата-аналарның педагогик белемен арттыру бурычлары; дүләт телләрен һәм туган телләрен саклау һәм үстерү өчен белем бирү киңлеген булдыру; ата-ана тәрбиясенән мэхрүм калган балалар мәнфәгатьләрендә дүләт сәясәтен гамәлгә ашыру; белем бирү процессын цифрлаштыру; һөнәри белем бирүне камилләштерү, педагогик кадрлар әзерләү һәм аларның үсешен тәмин итүнең яңа механизмнарын гамәлгә кертү; «Мәгариф», «Пилотсыз авицион системалар» милли проектларын, Татарстанда фәнни-технологик үсеш елына багышланган чараларны гамәлгә ашыруга бәйле актуаль мәсьәләләр каралды.

2024/25 уку елына региональ белем бирү сәясәтенең өстенлекле юнәлешләре 2024 елның 7 маенда 309 номеры белән кабул ителгән «2030 елга кадәр чорга һәм 2036 елга кадәр перспективада Россия Федерациясе үсешенең илкүләм максатлары турында» Россия Федерациясе Президенты Указы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең, Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгының стратегик мөһим норматив документлары, шулай ук Татарстан Республикасы Рәисенең Татарстан Республикасы Дүләт Советына 2023 елның 14 сентябрендәге Юлнамасы нигезендә билгеләнде.

Татарстан Республикасы мәгариф системасын үстерүнең барлык юнәлешләренең концептуаль ориентиры – «Мәгариф» илкүләм проектының төп максатына ирешү – Россия мәгарифенең глобал конкурентлык сәләтен тәмин итү, Россия Федерациясенең гомуми белем бирү сыйфаты буенча дөнъяның әйдәп баручы илләре исәбенә керүе һәм республика халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, аларның тарихи һәм милли-мәдәни традицияләре нигезендә гармонияле үсеш алган, сәламәт һәм социаль жаваплы шәхес тәрбияләү өчен шартлар тудыру.

Региональ мәгариф системасы торышын чагылдырган һәм аның үсеш юнәлешләрен билгеләгән сыйфат һәм сан күрсәткечләре булып түбәндәгеләр тора.

Мәктәпкәчә белем бирү системасында:

Татарстан Республикасында мәктәпкәчә белем бирүнең төп белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмалары чөлтәре

(барлығы 1 945 оешма) эшли, шуларның 1 654 е – балалар бакчасы, 291 е – мәктәпкәчә төркөмнәре булган мәктәп, шул исәптән 38 е – шәхси балалар бакчасы. Аларда мәктәпкәчә яшьтәге 200 мең бала тәрбияләнгән, бу 1 яшьтән 7 яшькә кадәр балаларның гомуми саныннан 73,1 % тәшкил итә.

Республиканың һәр муниципаль районында барлык яшшә категориясендәге балалар өчен мәктәпкәчә белем бирү мөмкинлегә 100 процентны тәшкил итә. Республикада ел саен өстәмә мәктәпкәчә урыннар булдыру чаралары гамәлгә ашырыла.

Агымдагы елда гомуми сыйдырышлылыгы 2 220 урын булган 10 балалар бакчасы төзелә. Шул исәптән торак төзелеш интенси́в барган Лаеш, Питрәч, Биектау муниципаль районнарында ике балалар бакчасы сафка басачак.

«Авыл территорияләрен комплекслы үстерү» федераль программасы кысаларында шулай ук балалар өчен өстәмә урыннар булдырыла. Апас муниципаль районында 80 урынлык балалар бакчасы төзелешә бара.

Татарстан Республикасында мәктәпкәчә белемне туган телдә алу хокукын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырыла. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының 729 ы – татар телендә, 51 е – чуваш телендә, 15 е – удмурт телендә, 8 е – мари телендә, 1 се – мордва телендә тәрбия һәм белем бирә. Балаларны туган (рус булмаган) телдә укыту һәм тәрбияләү күрсәткече 56,8% тәшкил итә.

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасында гаиләгә психологик-педагогик ярдәм күрсәтү һәм ата-аналарның мәктәпкәчә яшьтәге балаларны тәрбияләү мәсьәләләрендә компетентлыгын арттыру максатларында мәктәпкәчә белем бирү оешмалары базасында консультация пунктлары (үзәкләре) эше оештырыла. Аларның эшчәнлегә мәгариф белән идарә итү муниципаль органнарының норматив-хокукий актлары һәм (яисә) мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының локаль актларына нигезләнәп оештырыла. 2019 елдан 2024 елга кадәр 41 балалар бакчасы базасында консультация пунктлары булдырылды. 2024 елда 4 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча жинүче дип танылды, «Балалар бакчасы – үсеш маршрутлары» федераль грантына лаек булды.

Республикада компенсацияләү юнәлешендәге төркөмнәре булган 599 балалар бакчасы эшли, аларда 18 меңнән артык мәктәпкәчә яшьтәге бала тәрбияләнгән. Мондый төркөмнәрнең төп өлеше – логопедик юнәлештә (сөйләмдә тайпылышлар булган балалар өчен). 106 балалар бакчасында күрү, ишетү, интеллект, терәк-хәрәкәт аппараты тайпылышлары булган балалар өчен төркөмнәр төзелде.

Мәктәпкәчә белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларда эшләүче педагоглар саны

агымдагы ел башында 20 677 кеше, шул исәптән 14 960 тәрбияче, тәшкил итте.

2023/24 уку елында мәктәпкәчә белем оешмаларының 7 930 педагогы квалификация күтәрү курслары узды. Агымдагы елда педагоглар һәм балалар бакчалары житәкчеләре тарафыннан квалификация күтәрү курсларында уку өчен 5 743 гариза тапшырылган.

«Иң яхшы туган тел һәм әдәбият укытучысы – 2023» бөтенроссия һөнәри бәйгесендә беренче тапкыр «Мәктәпкәчә яшътәге балаларның туган телдә сөйләмен үстерүнең иң яхшы тәҗрибәләре» номинациясе кертелде. Казан шәһәре Вахитов районы 41 нче мәктәпнең мәктәпкәчә белем бирү төркеме тәрбиячесе Лотфуллина Айсылу Газинур кызы абсолют җиңүче исеменә лаек булды. Россиянең иң яхшы тәрбиячеләре бишлегенә Казан шәһәренең Киров районы 101 нче балалар бакчасы тәрбиячесе Токмакова Юлия Анатольевна керде.

Мәктәпкәчә белемне үстерүдә кече яшътәге балалар өчен полилингваль белем бирү актуаль юнәлеш булып тора. Ул берничә телдә белем һәм тәрбия бирүне оештыру, балаларны өйрәнелә торган тел чаралары аша Россиянең күпмилләтле халкының мәдәни байлыгына якынайту һәм аларны милләтара татулык рухында тәрбияләүне күздә тотта.

Ел саен үткәрелә торган «Иң яхшы билингваль балалар бакчасы» грантына республиканың 20 иң яхшы балалар бакчасы лаек булды.

Татарстан Республикасының мәктәпкәчә белем оешмалары Мәгариф һәм фән өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт үткәрә торган мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын бәяләүдә (алга таба – мониторинг) катнашалар. 2024 елда мониторингта республиканың 144 балалар бакчасы туганнан башлап 7 яшькә кадәрге балалар өчен камилләштерелгән инструментарийны кулланып катнашты. 2024 елда мониторинг үткәрелмәячәк.

Татарстан Республикасы Рәисе ярдәмендә, республикабызда традицион әхлакый кыйммәтләрне исәпкә алып, балаларда һәм яшүсмерләрдә актив патриотик позиция булдыру максатыннан шефлык эшен торгызу һәм Татарстан Республикасында белем алучы балалар һәм балалар бакчаларында тәрбияләнүчеләр арасында үзара файдалы хезмәттәшлекне оештыру аша «Беренчеләр Хәрәкәтендә мәктәпкәчә мәгариф оешмалары» пилот проекты гамәлгә ашырыла. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан 60 пилот балалар бакчасы билгеләнгән. Бүгенге көндә проектта 1 763 бала катнаша. Мәктәпкәчә белем бирү оешмасының предмет-пространство мохитен рәсмиләштерү элементлары һәм методик, мәгълүмати материаллар эшләнә.

Гомумән алганда, соңгы елларда республикада мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә мәгариф сәясәтенең өстенлекле юнәлешләрән гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән бурычлар уңышлы хәл ителә:

балалар бакчаларында өстәмә мәктәпкәчә урыннар булдыру чаралары гамәлгә ашырыла;

квалификация күтәрү системасы камилләштерелә;

балаларга республиканың дәүләт телләренә, туган телләргә өйрәтү өчен методик база төзелде;

эшчәнлекләре балаларга белем һәм тәрбия бирү мәсьәләләрендә ата-аналарның компетентлыгын арттыруга юнәлтелгән мәктәпкәчә мәгариф оешмалары базасында консультация үзәкләре челтәре киңәя.

Шул ук вакытта чишелеш таләп итә торган методикага, кадрларга, идарә итүгә бәйле түбәндәге бурычлар да бар:

мәктәпкәчә белем бирүнең федераль белем бирү программасы нигезендә төзелгән программаларны гамәлгә ашыруны дәвам итәргә;

белем бирү процессын туган телдә оештыру юнәлешендә педагогларның компетентлыгын арттырырга;

сәламәтлекләре чикләнгән балаларга мәктәпкәчә белем бирү өчен шартлар тудырырга;

Гаилә елына багышланган чараларны оештыру эшен дәвам итәргә;

мәктәпкәчә яшәтгә балаларга иртә һөнәри юнәлеш бирү эшен камилләштерергә.

Гомуми белем бирү системасында (башлангыч, төп, урта гомуми белем):

Региональ мәгариф системасында 1 402 мәктәп (1 313 гомуми белем бирү мәктәбе һәм мәктәп-интернат, 53 сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен мәктәп һәм мәктәп-интернат, 2 санатор мәктәп-интернат, 1 девиант тәртипле балалар өчен мәктәп, 7 кичке гомуми белем бирү мәктәбе, 24 дәүләтнеке булмаган мәктәп, Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Спорт министрлыгы карамагындагы 2 гомуми белем бирү мәктәбе). Барлыгы 501 459 кеше белем ала.

Гомуми белем бирү өлкәсендә белем бирүнең сыйфатын күтәрү һәм аның яшәү урынына бәйсез рәвештә һәркем файдалана алырлык булуы мәсьәләләре уңышлы хәл ителә:

«Россия Мәгариф министрлыгы мәктәбе» проекты гамәлгә ашырыла;

белем бирү киңлегенә бердәмлеге һәм укучыларның конституциячел хокукларын тәэмин итү кысаларында яңартылган федераль дәүләт башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем бирү стандартлары таләпләре нигезендә республика мәктәпләренең 1-3 һәм 5-7 сыйныфларында һәм пилот режимында – «1-8 класслар», 10-11 сыйныфларда урта гомуми белем модели буенча белем бирү программалары гамәлгә ашырыла;

республикада полилингваль белем бирү системасын булдыру һәм үстерү проекты гамәлгә ашыру дәвам итә, Казан, Яр Чаллы, Алабуга, Түбән

Кама һәм Әлмәт шәһәрләрендә, Актаныш муниципаль районында 6 полилингваль комплекс төзелде һәм эшли;

сыйфатлы гомуми белем алу мөмкинлеген тәэмин итү буенча максатчан эш алып барыла, сәләтле укучыларны, шулай ук сәламәтлекләре чикләнгән балаларны укытуның индивидуаль белем бирү траекторияләре эшләнә, укытуның һәм тәрбияләүнең яңа ысуллары кертелә, белем бирү процессына аларның мотивациясен арттыруны тәэмин итә торган заманча белем бирү технологияләре гамәлгә куела; профильле укыту модели формалаштырылган, аның кысаларында заманча жиһазлар белән жиһазландырылган авиа-, суднолар төзү сыйныфлары, энергосыйныфлар, «Промхимтех» сыйныфлары, медицина сыйныфлары, агросыйныфлар, экология сыйныфлары, геологик сыйныфлар, IT-сыйныфлар һәм башкалар аша уңышлы практика һәм нәтижеләр демонстрацияләнә;

лидерлык позицияләрендә булган мөгариф оешмалары базасында белем бирүнең ресурс үзәкләрен булдыру, шул исәптән белем бирүнең сыйфатын тәэмин итү, заманча технологик мохит тудыру, укучыларны тәрбияләү һәм социальләштерү системасы, аларның һөнәри үзбилгеләнеше буенча проектлар гамәлгә ашырыла (15 кадет мәктәбе һәм мәктәп-интернаты; сәләтле балалар өчен 15 махсулаштырылган мәктәп; «Инженерлык республикасы» проектының 10 профильле мәктәбе, 33 «РОСНАНО» мәктәбе);

олимпиада хәрәкәте актив үсә; республика Россия һәм халыкара дәрәжәдә үзенә алдынгы позицияләрен саклай (24 фән буенча Бөтенроссия олимпиадасының йомгаклау этабында жиңүчеләр һәм призерлар саны буенча 3 нче урын һәм катнашуның нәтижеләлеге буенча 2 нче урын);

белем бирүнең сыйфатын баяләүнең региональ модели камилләштерелә, аның кысаларында белем бирүнең сыйфатын күтәргә юнәлдерелгән чаралар комплексы уздырыла; белем бирү нәтижеләре түбән булган һәм белем бирү нәтижеләренең кимү куркынычы булган мәктәпләргә адреслы ярдәм күрсәтелә; республиканың муниципаль районнарында укыту-методик эшчәнлекне камилләштерү буенча Координация советы үзенә эшен давам итә, аның максаты – сыйфат күрсәткечләре түбән булган районнарга һәм мәктәпләргә методик ярдәм күрсәтү; күрсәткечләре югары һәм күрсәткечләре түбән булган мәктәпләрнең нәтижеләрендәге аерма кимү;

Татарстан Республикасының социаль сәясәтендә инклюзия концепциясен гамәлгә ашыру буенча үзара хезмәттәшлек итүнең ведомствоара планын гамәлгә ашыру давам итә.

Мөгарифне цифрлы трансформацияләү өлкәсендә:

заманча һәм куркынычсыз цифрлы белем бирү мохитен булдыру максатларында белем бирү оешмалары «Мөгариф» милли проекты

кысаларында заманча мэгълүмат-коммуникация жайланмасы белән тээмин ителде;

белем бирү оешмаларында мэгълүматлар тапшыруның бердәм чөлтэре кысаларында дөүлэт, муниципаль һәм башка мэгълүмат системаларына, шулай ук Интернет чөлтэрэнә куркынычсыз керү оештырылды;

белем бирү оешмаларында «Цифр дәресе», «Интернет чөлтэрэндө бердәм иминлек дәресе», «Цифрлы ликбез» мэгариф акцияләре дөвам итә, «Киләчәк коды» федераль проекты, «Яндекс.Лицей» мэгариф проекты гамәлгә ашырыла;

белем бирү практикасында «Сферум» мэгълүмат-коммуникация платформасы, «Минем мәктәп» федераль дөүлэт мэгълүмат системасы кулланыла;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2021 елның 17 июлендәгә 1341-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган 2021 – 2027 елларга медиакиңлектә балаларның мэгълүмати иминлеген тээмин итү буенча чаралар планы («юл картасы») гамәлгә ашырыла;

Цифрлы регламентлар конструкторын (КЦР ФРГУ 2.0) кертү юлы белән дөүлэт хөзмәтләре күрсәтүнең гади административ регламентларын машина укый торган цифрлы хөзмәтләргә этаплап алмаштыру бара.

Милли мэгариф системасында:

«Татарстан Республикасы дөүлэт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләренә саклау, өйрәнү һәм үстерү», «Татар халкының милли үзенчәлеген саклау», «Татарстан Республикасында дөүлэт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дөүлэт программалары гамәлгә ашырыла;

туган (татар) телен һәм татар әдәбиятын өйрәнү буенча 86 укыту-методик комплекты дәрәсләкләрнен федераль исемлегенә кертелде;

Татарстан Республикасы мэгарифне үстерү институты, Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе, Казан федераль университеты белән берлектә дәрәсләкләр эшләү, аларны сынау һәм кертү, туган тел һәм әдәбият укытучыларына методик ярдәм күрсәтү дөвам итте;

республика муниципаль берәмлекләрендө гражданнарның туган телендө белем алуға, туган телләрен һәм әдәбиятларын өйрәнүгә хоукларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыруны мониторинглау дөвам итә;

туган тел һәм әдәбият укытучылары, милли белем буенча методистлар өчен методик семинарлар оештырыла;

федераль эш программаларын гамәлгә кертү шартларында укытучылар өчен туган телне һәм әдәбиятны укыту буенча методик тәкъдимнәр эшләнде;

Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе, Татарстан Республикасы Мэгарифне үстерү институты белән берлектә татар теле һәм

әдәбияты дәресләре өчен видеоматериаллар эшләнде һәм «Татарстан Республикасы электрон мәгарифе» яңартылган платформасында урнаштырылды;

Казан федераль университеты һәм күрше милли республикаларның Мәгарифне үстерү институтлары белән берлектә, укучыларны төп дәүләт имтиханнарына әзерләү өчен, туган (татар, чуваш, удмурт, мари, мордва) теле буенча контроль-үлчәү материаллары банкы төзелде;

Татарстанда яшәүче халыкларның туган телләрен, мәданиятен, тарихын һәм традицияләрен өйрәтү максатында якшәмбе мәктәпләре бүлекләре (түгәрәкләре) эшчәнлеген жәелдерү буенча эш дәвам итте, якшәмбе мәктәпләре житәкчеләре өчен семинарлар үткәрелде;

Татарстан Республикасы Рәисе каршындагы Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе белән берлектә этномәдәни юнәлештәге гомуми белем бирү оешмаларына чуваш, удмурт, мари, мордва телләреннән дәреслекләр, интерактив жиһазлар, плакатлар кайтарылды;

туган якны өйрәнү музейлары белән мәгариф оешмалары хезмәттәшлеге оештырылды, килешүләр төзелде;

Татарстан Республикасында һәм республикадан читтә милли мәгариф системасын үстерүгә этәргеч булган инновацион проектларны гамәлгә ашыру эше дәвам иттерелде;

Каюм Насыйри институты үзәкләре эшчәнлегенә оештыру-методик ярдәм күрсәтелә, жәйге профильле тел өйрәнү лагерьләре эше оештырыла;

«Ана теле» онлайн-мәктәбенең эшчәнлеген үзәбезнең ил платформасында яңарту буенча эш оештырылды;

билингваль һәм полилингваль тирәлектә эшләү өчен педагогик кадрлар әзерләү эше дәвам итте;

интеллектуаль һәм ижади бәйгеләр, фәнни-гамәли конференцияләр, туган телләр һәм Татарстан тарихы буенча олимпиадалар үткәрелде, аларда барлығы 50 меңнән артык кеше катнашты;

Туган (татар) теле укытучыларының бөтенроссия ассоциациясе эше оештырылды, аның эшчәнлегенә методик һәм мәгълүмати ярдәм күрсәтелде, Россиянең 26 төбәгеннән 800 кеше катнашында Туган тел форумы уздырылды.

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү системасында:

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан «Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясе субъектларының иң югары вазыйфаи затлары һәм Россия Федерациясе субъектларының башкарма органнары эшчәнлеге нәтижәлеге бәяләү турында» 2021 елның 2 февралендәге 68 номерлы Указы белән расланган Россия Федерациясе субъектларының иң югары вазыйфаи затлары һәм

Россия Федерациясе субъектларының башкарма органнары эшчәнлеге нәтижелелеген баяләү өчен күрсәткечләр исемлегенә керә торган «Балаларның һәм яшьләрнең сәләтләрен ачыклау, аларга ярдәм итү һәм талантларын үстерү системасының нәтижелелеген баяләү турында» күрсәткеченең «Өстәмә белем алуга жәлеп ителгән 5 яшьтән 18 яшькә (17 яшьне кертеп) кадәрге балалар өлеше (процентларда)» компонентының планлы күрсәткечләренә ирешү буенча эш оештырылды. 2024 елның июленә компонентның күрсәткече 66,88% тәшкил итә;

2023/24 уку елында илнең барлык гомуми белем бирү һәм һөнәри белем бирү оешмаларында «Мөһим мәсьәләләр турында сөйләшүләр» дәрестән тыш сәгатьләрен гамәлгә ашыру дәвам итте, алар укучыларның ватанына, анда яшәүче кешеләргә, уникаль тарихка, табигатькә һәм мәдәнияткә ихтирамлы мөнәсәбәтән тәрбияләүгә юнәлдерелгән. Дәресләренә уздырганда педагоглар Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгы тарафыннан эшләнгән «Мөһим мәсьәләләр турында сөйләшүләр» дәрестән тыш сәгатьләр циклын гамәлгә ашыру буенча бердәм методик тәкъдимнәренә кулланьрга, шулай ук төбәк компонентын кертәргә мөмкин. Дәресләреннән этәлеге укучыларның биш яшь төркеме өчен эшләнә: 1-2 сыйныфлар, 3-4 сыйныфлар, 5-7 сыйныфлар, 8-9 сыйныфлар һәм 10-11 сыйныф укучылары (урта һөнәри белем оешмалары студентлары). 2024 елның 16-17 маенда «Казан педагогика көллияте» дәүләт автоном һөнәри белем бирү учреждениесе базасында «Мөһим мәсьәләләр турында сөйләшүләр» проекты кысаларында Россия Федерациясе Президенты Администрациясе вәкиле катнашында форсайт-сессия оештырылды, анда укучылар, студентлар һәм педагоглар сыйныф сәгатьләренә йомгаклау циклына нәтижә ясадылар һәм киләсе уку елына темалар тәкъдим ителәр. Сессиянең алып баручылары, модераторлары һәм оештыручылары буларак, директорның тәрбия буенча киңәшчеләре, муниципаль координаторлар һәм ресурс үзәге белгечләре чыгыш ясады. Форсайт-сессиядә 150 дән артык кеше катнашты;

барлык дәүләт һәм муниципаль гомуми белем бирү оешмалары Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт символлары комплектлары белән жиһазландырыла;

978 дәүләт һәм муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында балалар инициативалары үзәкләре жиһазландырылды;

Татарстан Республикасының 978 гомуми белем бирү һәм 88 һөнәри белем бирү оешмасында тәрбия һәм балалар иҗтимагый берләшмәләре белән хезмәттәшлек буенча директор киңәшчәсе вазыйфасы кертелде. Әлеге вазыйфаларны биләүче хезмәткәрләр белем бирү оешмасында тәрбия эшчәнлеген үстерүне стратегик планлаштыруда катнаша, балалар иҗтимагый берләшмәләре белән хезмәттәшлек итә, укучыларны иҗтимагый әһәмиятле проектларга һәм укудан тыш башка эшчәнлеккә жәлеп итә. Тәрбия эшенең календарь планы кысаларында 2023 елның 1 сентябрәннән Татарстан

Республикасы территориясендә кинәшчеләр тарафыннан 38 014 чара үткәрелде, аларда 555 230 кеше (шул исәптән 85 842 ата-ана һәм 22 326 педагог) катнашты;

Татарстан Республикасында 8 284 башлангыч сыйныф «Россия бөркетләре» башлангыч сыйныф укучыларының социаль активлыгын үстерү программасын гамәлгә ашыруда катнаша. Программа бөтен илгә танылган «Орленок» балалар сәламәтләндерү үзәге тарафыннан эшләнде, ул дәрес конспектларын, уеннарны һәм дидактик материалларны үз эченә алган әзер укыту-методик комплекстан гыйбарәт. Программа 7 юнәлешкә бүленгән, ул тәрбия эшчәнлегенә тиешле өлкәсендә бала күнекмәләренә ел саен үсә баруын тәмин итә;

Республика мәктәптән тыш эшләр үзәге базасында балаларга өстәмә белем бирү системасында педагогик һәм житәкче кадрларны үстерү һәм аларның һөнәри осталыгын камилләштерүнең заманча системасы булдырылды. 2023/24 уку елында түбәндәге чаралар гамәлгә ашырылды: өстәмә белем бирү оешмаларының төрле категорияле педагоглары һәм житәкчеләре өчен өчен квалификация күтәрү буенча өстәмә һөнәри программа гамәлгә куелды, барлыгы 491 кеше катнашты; 154 кеше катнашында 7 белем бирү стажировкасы узды; 31 чарада (практик семинарлар, вебинарлар, конференцияләр, фестивальләр, мастер-класслар, түгәрәк өстәлләр) барлыгы 1156 кеше катнашты; тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсе хезмәткәрләре өчен 22 һөнәри осталык республика бәйгесе үткәрелде, катнашучыларның гомуми саны – 1901 кеше. Алар арасында индәмиятлеләре – «Арктур» балаларга өстәмә белем бирү хезмәткәрләренә һөнәри осталыгы республика конкурсы, «Йөрәгемне балаларга бирәм» өстәмә белем бирү педагогларының һөнәри осталыгы республика бәйгесе, «Тренер-мастер» өстәмә белем бирү педагогларының һөнәри осталыгы республика конкурсы, балаларга өстәмә белем бирүнең өстенлекле юнәлешләре буенча өстәмә гомуми белем бирү программаларының республика бәйгесе;

Татарстан Республикасында «Кванториум» мәктәп технопарклары чөлтәрен үстерү дәвам итә. 2021 – 2023 елларда Казан шәһәре Вахитов районының 98 нче (татар-рус) урта гомуми белем бирү мәктәбе, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының 2 нче лицее, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының 1 нче лицее базаларында «Кванториум» мәктәп технопарклары ачылды, 2024 елда Казан шәһәре Совет районының 174 нче гимназиясе һәм Казан шәһәре Мәскәү районының 64 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе базасында кванториумнар ачу планлаштырыла;

театраль педагогиканы үстерү юнәлешендәге «Мәктәп театры» федераль проектын гамәлгә ашыру кысаларында 2024 елның гыйнварында Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Балалар

сәнгать мәктәбе» муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениеесе базасында Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан Республика мәктәптән тыш эш үзәге белән берлектә «Созвездие-Йолдызлык» хәрәкәте катнашында мәктәп театрлары житәкчеләре өчен 120 сәгәт күләмендә укуы эше гамәлгә ашырылды. 26 педагог белем алды. 2023/24 уку елы дәвамында 1402 гомуми белем бирү оешмасында 1 372 мәктәп театры төзелде һәм эшләде. Берләшмәләрдәге укучыларның гомуми саны – 23 694, шул исәптән 569 ы – сәламәтлеге чикләнгән бала. Хәзерге вакытта 1 242 мәктәп театры республиканың гомуми белем бирү оешмалары базасында эшләп килә. «Мәктәп театры» проектын төзү һәм гамәлгә ашыру планын үтәү күрсәткече 88,2% ны тәшкил итә;

ел саен «Без бергә» халык ижаты республика балалар фестивале үткәрелә. 2024 елда фестивальдә катнашучыларның гомуми саны Татарстан Республикасының 45 муниципаль берәмлегеннән яқынча 35 000 кеше тәшкил итте;

Татарстан Республикасы укучыларының 77 % ы балалар хәрәкәтенен төрле формаларына жәлеп ителгән, яртысы «Татарстан варислары берлеге» республика ижтимагый оешмасына керә. «ЮНАРМИЯ» Бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби-патриотик ижтимагый хәрәкәте Баш штабының 2021 елның 4 августындагы 53 нче номерлы «ЮНАРМИЯ йорты» статусы турында» регламентны раслау турында» боерыгы һәм «ЮНАРМИЯ йорты» статусы турында» Регламентның 4.2.5 нче пункты нигезендә муниципаль берәмлекләрдә «ЮНАРМИЯ» бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби-патриотик ижтимагый хәрәкәтендә 43 ЮНАРМИЯ йорты, 49 муниципаль штаб, 1 211 яшь армияче отряды төзелде, хәрәкәткә 48 994 яшь армияче жәлеп ителде;

муниципаль районнарда мәгариф оешмалары, яшьләр сәясәте оешмалары, мәдәният һәм спорт оешмалары базасында «Беренчеләр хәрәкәте» Россия балалар һәм яшьләр хәрәкәте ячейкалары ачыла, аларга һәрьяклап ресурс һәм мәгълүмати ярдәм күрсәтелә. Барлык районнарда да жирле бүлекчәләр ачылды, аларның гомуми саны – 45. 2024 елның 15 июленә кадәр хәрәкәткә 57 меңнән артык бала жәлеп ителгән;

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан 103 144 бала өчен жәйге ял оештырылган: Татарстан Республикасының сәламәтләндерү лагерьяларында – 9 383 бала, Кара диңгез яр бие лагерьяларында – 675 бала, көндезге лагерьяларда – 81 771 бала һәм хезмәт һәм ял лагерьяларында – 11 315 яшүсмер;

Мәгариф оешмалары һәм ата-аналар комитетлары арасындагы үзара мөнәсәбәтләрнең иң яхшы тәҗрибәләрен ачыклау һәм популярлаштыру максатында, укучыларны тәрбияләүдә ел саен ата-аналар комитетлары арасында «Гату сыйныф серләре» республика бәйгесе уздырыла. 2023/24 уку елында бәйгедә 3 500 ата-аналар комитеты катнашты, Татарстан

Республикасы Мөслим муниципаль районының Мөслим лицее абсолют жиңүче булып танылды;

балаларны тәрбияләү мәсьәләләре буенча квартал саен ата-аналар жәмәгәтчелеге белән эше алып барыла. Ел дәвамында 130 меңнән артык ата-ана катнашында 4 онлайн-утырыш оештырылды;

Татарстан Республикасы Мәгарифне үстерү институты белән берлектә сыйныф житәкчеләре өчен «К-Р сәгәте» һәм «Ачык сыйныф» дистанцион мәгълүмати-гамәли лекторийлары оештырыла. 2023/24 уку елында карауларның гомуми саны 87 меңнән артык тәшкил итте;

328 меңнән артык укучы массакуләм спорт-савыктыру чараларында катнаша, 2023 елда 56 меңгә якын укучы норматив тапшыра башлады һәм «Хезмәткә һәм оборонага эзер» бөтенроссия физкультура-спорт комплексының мактау билгеләренә ия булды;

1 289 педагог-психолог, 4 психологик-педагогик һәм медицина-социаль үзәге, 27 психологик-педагогик хезмәте тарафыннан психологик-педагогик эш оештырылды;

2023 елның 20-24 ноябрәндә һәм 2024 елның 22-26 апреләндә 444 799 укучы, 39 184 педагог һәм 111 813 ата-ана катнашында «Психологик иминлеккә адым» психология атналыгы үткәрелде;

ел саен социаль-психологик тест үткәрелә (алга таба – СПТ). 2023/24 уку елы нәтижеләре буенча гомуми белем бирү, урта һәм югары һөнәри белем бирү оешмаларыннан 206 726 кеше катнашты (тест үтәргә тиешле балалар санының 97 % ы). СПТ нәтижеләре буенча гомуми белем бирү оешмаларыннан 9 824 укучы, урта һөнәри белем бирү оешмаларыннан 2 942 студент һәм югары һөнәри белем бирү оешмаларыннан 634 студент аерым игътибар таләп итүче төркемгә кертелде;

2022 елдан республиканың белем бирү оешмаларында Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы белән Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан эшләнган Гомуми һәм һөнәри белем бирү оешмаларында балигъ булмаганнарның аерым категорияләрен исәпкә алу турында нигезләмә уңышлы гамәлгә ашырыла. Нигезләмәне нәтижелә гамәлгә ашыру өчен, белем бирү оешмалары директорларының тәрбия эше буенча урынбасарларын, педагог-психологларны һәм социаль педагогларны «риск төркеме» балалары буенча белешмәләр базасын төзү, укучылар арасында анкеталар һәм тест үткәрү үзенчәлекләре, педагогик буталчыклык сәбәпләрен билгеләү, гаиләдә, сыйныфта (төркемдә) һәм белем бирү оешмасында укучыларның хәлен өйрәнү, шулай ук балаларга индивидуаль маршрут карталарын алып бару буенча укуту эше оештырылды. Педагог-психологлар өчен «Куркынычсызлык формуласы» Татарстан Республикасында террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау мәсьәләләре буенча республика белем бирү форумнары оештырылды;

яшүсмерләр арасында террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау өлкәсендә аеруча актуаль мәгълүмат белән педагогларны һәм ата-аналарны вакытында таныштырып бару системасы булдырылды, ул методик тәкъдимнәр эшләү һәм аларны сыйныф житәкчеләре, мәгариф идарәсе органнары житәкчеләренә тәрбия эшләре буенча урынбасарлары, педагог-психологлар һәм ата-аналар комитетлары вәкилләре арасында тарату юлы белән башкарылды.

2024 елның 2 маеннан 31 маена кадәр Татарстан Республикасы территориясендә югары һәм һөнәри белем бирү оешмалары арасында белем алу мөхите куркынычсызлыгына еллык мониторинг оештырылды. Югары белем бирү оешмаларында 33 433 студент (96%) һәм урта махсус белем бирү оешмаларында 41 506 студент (99%) тестта катнашты. Һәр студентка мониторинг нәтижеләре буенча социализациянең индивидуаль маршруты эшләнә, ул өстәмә куркынычлар (шәхси, социаль), шулай ук гомуми юнәлештәге чараларны (мәгариф оешмаларында тәрбия эше планы кысаларында) һәм ачыкланган куркынычлар нигезендә индивидуаль профилактик чараларны кертәргә мөмкинлек бирә.

Милли проектларны һәм федераль программаларны гамәлгә ашыру кысаларында:

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы 2024 елда «Мәгариф», «Пилотсыз авиация системалары» илкүләм проектларын, Россия Федерациясенә 3 дәүләт программасы – «Мәгарифне үстерү», «Гражданнарны һәркем сатып ала алырлык уңайлы торак һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итү», «Россия Федерациясенә фәнни-технологик үсеш» дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда катнаша, башка субсидияләр һәм субвенцияләр ала.

2024 елда республикага жәлеп ителгән акчаның гомуми күләме «Пилотсыз авиация системалары» милли проектының гамәлгә ашыру исәбенә 301,4 млн сум тәшкил итә (федераль бюджеттан – 244,1 млн сум, республика бюджетыннан – 57,3 млн сум);

«Мәгариф» илкүләм проекты – 3 804,8 млн сум, шуларның 3 085,1 млн сумы – федераль бюджет акчалары һәм 719,7 млн сумы – республика бюджеты акчалары;

һәм югарыда күрсәтелгән федераль программаларның башка чаралары – 13,2 млрд сум, шулардан 11,5 млрд сум – федераль бюджет акчалары.

Урта һөнәри белем бирү системасында:

база предприятияләренә кадрларга ихтыяжын канәгатьләндерү өчен югары квалификацияле белгечләр әзерләүнең ресурс үзәкләрен төзү эше

дәвам иттерелде: ресурс үзәкләренен гомуми саны 47 гә житте, 2024 ел ахырына тагын 2 төзеләчәк;

федераль проектларда катнашу кысаларында һөнәри белем бирү оешмалары инфраструктурасы актив үсеш алды;

2022 елдан башлап «Профессионалитет» яңа федераль проекты гамәлгә ашырыла, һөнәри белем бирү оешмалары базасында 14 кластер булдырылды;

белем алуучыларга һәм һөнәри белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларга демонстрация имтиханы рәвешендә аттестация үткәрү практикасы киңәя;

пилотсыз авиация системалары буенча практик эзерлек үзәге төзелде;

Татарстан Республикасында һөнәри осталык буенча Бөтенроссия чемпионаты хәрәкәте уңышлы үсеш ала: республика жыйелма командасы 2023 елгы чемпионат циклында югары нәтижәләргә иреште, барлык милли этапларны исәпкә алып, Татарстан Республикасы жыйелма командасы 148 медаль яулады;

319 компетенция буенча 2024 елда «Профессионаллар» һөнәри осталык чемпионатының һәм Югары технологияләр чемпионатының төбәк этабы уздырылды, ул 5 700 катнашучыны берләштерде;

50 милли һәм 67 региональ компетенция буенча «Абилимпикс» төбәк чемпионаты үткәрелде, ул 1391 катнашучыны берләштерде;

Татарстан Республикасы жыйелма командасы 2023 елда «Абилимпикс» Милли чемпионатында гомумкоманда зачетында 2 урынга лаек булды.

Югары белем системасында:

Татарстан Республикасы дәүләт заказы нигезендә полилингваль белем бирү оешмаларында эшләү өчен педагогик кадрлар эзерләү эшчәнлеге дәвам иттерелде. 2023/24 уку елында Казан (Идел буе) федераль университетында һәм Чаллы дәүләт педагогика университетында Татарстан Республикасы бюджеты хисабына 624 студент белем ала;

Татарстан Республикасында урнашкан югары белем бирү оешмаларына укырга кәргән талантлы яшьләргә ярдәм итү чараларын гамәлгә ашыру эше дәвам иттерелде. 2023/24 уку елында Татарстан Республикасы Рәисенең «Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан югары белем бирүче дәүләт мәгариф оешмалары студентларына дәүләт ярдәменен өстәмә чаралары турында» 2010 елның 21 декабрендәге 835 номерлы Указы нигезендә Татарстан Республикасында урнашкан 14 югары белем бирү оешмасының 348 студенты Татарстан Республикасы Рәисе стипендиаты булып тора;

югары белем бирү оешмаларының «Мәгариф» һәм «Фән» илкүләм проектларын гамәлгә ашыруда катнашуы кысаларында белем бирү мохитен булдыру эше дәвам итте.

Өстәмә һөнәри белем бирү һәм методик эш системасында:

Укытучылар һәм остазлар елында эшләнә башлаган «Татарстанда мәгариф: 100 ел ижат һәм үсеш» китабы нәшер ителде;

педагогик хезмәткәрләргә һәм житәкче кадрларга фәнни-методик ярдәмнен бердәм системасына үзгәрешләр, өстәмәләр кертелде;

мәгариф хезмәткәрләренң квалификациясен күтәрүнен персонафикацияләнгән моделе уңышлы эшли;

квалификация күтәрү буенча адреслы программалар эшләү дәвам итә;

укучыларның функциональ белемен формалаштыру һәм үстерү буенча кыска сроклы программалар уңышлы гамәлгә ашырыла;

республиканың 220 мәктәбендә психологик-педагогик юнәлештәге 320 сыйныф ачылды;

республиканың методистлар командалары өчен бердәм методик хезмәтне үстерергә мөмкинлек бирә торган стажировкалар үткәрелде;

төбәктәге методик эшнен нәтижелеләген һәм оперативлыгын тәэмин итү максатыннан республика методик советы эшли;

педагогик кадрларны, шул исәптән полилингваль белем бирү даирәсендә эшләү өчен, максатчан әзерләү кысаларында стипендиаль ярдәм технологияләрен кертү дәвам итә;

житәкче кадрлар резервын формалаштыру дәвам итә;

белем бирү оешмалары житәкчеләре өчен уңышлы практикалар белән танышырга һәм алдынгы тәҗрибә алмашырга мөмкинлек бирүче стажировкалар уздыру дәвам итә.

Тармакны кадрлар белән тәэмин итү системасында:

Хәзерге вакытта республиканың мәгариф системасында 76 меңнән артык педагогик хезмәткәр эшли, шуларның 32 меңнән артыгы – укытучы һәм 16 меңнән артыгы – тәрбияче. Стажы өч елга кадәр булган укытучылар 8,7 % тәшкил итә (2022/23 уку елында – 8,1 %), тәрбиячеләр – 8,4 % (2022/23 уку елында – 7,2 %). Мәктәпләрнен педагогик кадрлар белән тәэмин ителеше уку елы ахырына 99,6% тәшкил итте.

Региональ белем бирү системасын илнен милли максатларына һәм үсеш бурычларына, жәмгыять үсешенң хәзерге таләпләренә туры килә торган педагогик кадрлар белән тәэмин итү максатында, 2023/24 уку елында түбәндәге эшләр башкарылды:

7 еллык перспективага һәм кыска сроклы перспективага кадрлар ихтыяҗы прогнозы эшләнде; житәкче кадрлар резервы формалаштырылды;

югары һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләре белән тыгыз хезмәттәшлек оештырылды, ул максатчан эзерлек нигезендә абитуриентлар кабул итүне оештыруны, югары уку йортлары һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләре чыгарылыш студентларын һәм учреждениеләрен эшкә урнаштыруга булышлык күрсәтүне исәпкә алып башкарылды; педагогик юнәлешләрне тәмамлаучыларның саны һәм аларның белем бирү оешмаларына эшкә урнашуы күрсәткечләре мониторингы үткәрелде;

педагогларга күрше район мәктәпләрендә дә эшләүгә ярдәм итә торган «Мобиль укытучы» проекты гамәлгә ашырыла;

дүрт ел дәвамында «Земский учитель» федераль программасы актив гамәлгә ашырыла;

республиканың һәр муниципалитетында психологик-педагогик юнәлештәге сыйныфлар ачылды;

педагогик аттестация системасын модернизацияләү уздырыла: 2023 елның 1 сентябрненн аттестациянең Россия Федерациясә Мәгариф министрлыгының «Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларның педагогик хезмәткәрләренә аттестация үткәрү тәртибен раслау турында» 2023 елның 24 мартындагы 196 нчы номерлы боерыгы белән расланган яңа тәртибе кертелде; анда ике яңа категория кертелгән: «педагог-методист» һәм «педагог-остаз»; соңгы 5 елда тармак хезмәткәрләренә квалификация категориясә булу буенча уртача республика күрсәткечләре 67% тан 73,19% ка кадәр артты. Югары категориягә – 14 176 кеше, 27,28% (2022/23 уку елында – 15 140 кеше, 22,9%); беренче категориягә – 23 858 кеше, 45,91% (2022/23 уку елында – 31 748 кеше, 48,02%) ия.

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы карамагындагы дәүләт мәгариф оешмалары житәкчеләре һәм житәкчеләре вазыйфасына кандидатларны аттестацияләү яңа форматка күчерелде.

«2030 елга кадәр чорга һәм 2036 елга кадәр перспективада Россия Федерациясә үсешенә милли максатлары турында» 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Россия Федерациясә Президенты Указында билгеләнгән бурычларны гамәлгә ашыру контекстында региональ мәгариф системасын алга таба үстерү һәм эзлекле, инновацион характерын тәмин итү мәсьәләләрен тикшергәннен соң, киңәшмәдә катнашучылар 2024/25 уку елына түбәндәгеләрне тәкъдим итә:

1. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгына:

Мәктәпкәчә белем бирү системасында:

мәктәпкәчә белем бирү мөмкинлеген тәмин итү чараларын гамәлгә ашыру эшен дәвам итәргә;

мәктәпкәчә белем бирүдән һәркем файдалана алырлык төбәк мәгълүмат системасы – «Электрон балалар бакчасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы (алга таба – «Электрон балалар бакчасы» АИС) эшчәнлеген даими мониторинглауны тәэмин итәргә;

мәктәпкәчә белем бирү оешмалары базасында инклюзив төркемнәренң, консультация үзәкләренң эш тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм тарату эшен дәвам итәргә;

милли балалар бакчалары чөлтәрен саклау һәм үстерү максатларында туган телләрендә мәктәпкәчә белем бирүне оештыруның актуаль мәсьәләләре буенча муниципаль идарә органнары методистлары һәм белгечләре белән даими рәвештә киңәшмәләр, семинарлар үткәрергә.

Гомуми белем бирү системасында (башлангыч, төп, урта гомуми белем):

гомуми белем бирү оешмаларында «Яшьләр һәм балалар» милли проекты кысаларында математика, физика, химия һәм биология укуының сыйфатын арттыруга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә;

укучыларның һөнәри билгеләнешен тәэмин итүнең бердәм оештыру моделен алга таба камилләштерү, Белем алуучыларны профорентацияләүнең бердәм модели кысаларында 6-11 сыйныф укучылары арасында чараларны гамәлгә ашыру максатында Татарстан Республикасында «Уңыш» профиль алды эзерлеге һәм профильле укуы системасын үстерү концепциясен 2030 елга кадәр гамәлгә ашыруны дәвам итәргә;

белем бирү сыйфатын бәяләү системасының региональ һәм муниципаль моделен, шул исәптән PISA модели буенча региональ бәяләү, белем бирү сыйфатын милли тикшерүләрдә (НИКО), бөтенроссия тикшерү эшләрендә (ВІР), шулай ук региональ бәяләү процедуралары технологияләрен исәпкә алып, объективлыкны тәэмин итүгә басым ясап камилләштерү;

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы каршындагы дөүләт йомгаклау аттестациясендә һәм бәяләү чараларында түбән нәтиҗәләр күрсәткән муниципаль берәмлекләрдә укуы-методика эшчәнлеген өйрәнү буенча Координация советы эшен 2024/25 уку елында дәвам итәргә;

түбән нәтиҗәле мәктәпләр һәм белем бирү нәтиҗәләре кимү куркынычы шартларында эшләүче мәктәпләр белән эшләү механизмнарын камилләштерүне дәвам итәргә;

сәламәтлекләре чикләнгән балалар өчен 53 дөүләт белем бирү оешмасы һәм республиканың 249 муниципаль гомуми белем бирү оешмасы базасында инклюзив һәм методик ресурс үзәкләренң эш юнәлешләрен камилләштерү эшен дәвам итәргә, фәнни-методик ярдәм күрсәтү буенча база

мәйданчыгы сыйфатында Татарстан Республикасы мәгарифне үстерү институтын билгеләргә;

махсулаштырылган мәктәпләр чөлтәре – сәләтле балалар өчен 15 махсулаштырылган интернат тибындагы оешма, 15 кадет мәктәбе һәм интернат мәктәп, «Инженерлык республикасы» проектының 10 мәктәбе, 33 «РОСНАНО» мәктәбе эшчәнлегенә методик ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашырырга;

мәгарифнең муниципаль идарә органнары белән үзара хезмәттәшлектә «Һәр баланың уңышы» проектында катнашучылар саны турындагы максатчан күрсәткечне үтәү өлешендә гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә: «Килчәккә билет» проекты; «ПроеКТОрия» ачык дәресләр циклы тәҗрибәсен исәпкә алып гамәлгә ашырыла торган ачык онлайн-дәресләр, «Россия – минем офыклар» яисә «Казан ачык талантлар университеты» белән берлектә белем бирү оешмасы дәрәжәсендә иртә профориентация һәм һөнәри үзбилгеләнеш юнәлешләрен дә кертеп, мөмкинлекләре, функцияләре һәм нәтиҗәләре буенча башлангыч юнәлештәге башка проектлар;

Бәйсез Дәүләтләр Берлеге һәм БРИКС дәүләтара берләшмәсе кысаларында бердәм фәнни-технологик киңлек төзүнең үзенчәлекләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасында полилингваль белем бирүнең яңартылган концепциясен эшләргә;

Татарстан Республикасы мәгарифне үстерү институты һәм Казан шәһәренең «Адымнар – белем һәм татулыкка юл» дәүләт бюджет мәгариф учреждениесе составындагы ресурс методик үзәк базасында, рус, татар һәм инглиз телләрендә, шул исәптән этномәдәни мирасны, полилингваль һәм полимәдәни компонентларны кулланы нигезендә, конкурентлыкка сәләтле белем бирүне тәэмин итә торган заманча мәктәп модели буларак, полилингваль комплексларга методик ярдәм оештыру;

Республика олимпиада үзәге базасында сәләтле укучыларны ачыклау, аларга ярдәм итү буенча эшне камилләштерергә, профильле сменалар санын һәм уку-тренировка жыйнагын уздыруның сыйфатын арттырырга;

Республика олимпиада үзәге базасында сәләтле укучыларны ачыклау һәм аларның эшен камилләштерергә, профильле сменалар санын һәм уку-күнемә жыйнагын уздыруның сыйфатын арттырырга;

«Сириус» белем бирү үзәге модели буенча региональ үзәк базасында «Казан талантлар ачык университеты 2.0» белән берлектә сәләтле балалар өчен «Сәнгать», «Фән», «Спорт» юнәлешләре буенча ел давамында белем бирү сменалары үткәргүне тәэмин итәргә;

математик һәм табигый-фәнни белем бирүне, профильле белем бирүне үстерү өчен шартларны камилләштерү буенча чаралар исемлеген билгеләргә (физика, химия, биология һәм информатика фәннәре кабинетларын жиһазлау, табигый-фәнни һәм инженерлык белемен

популярлаштыру), белем бирү оешмаларын белем бирү шул исәптән «Ватанны саклау һәм яклау нигезләре», «Хезмәт (Технология)» фәннәре буенча, программаларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле укыту һәм тәрбия чаралары белән жиһазландыру;

элегрәк төзелгән «Үсеш ноктасы», «Кванториум», «IT-куб» мәгариф үзәкләренең үзара хезмәттәшлеге һәм ресурслардан файдалану модельләрен камилләштерергә.

Мәгарифне цифрлы трансформацияләү өлкәсендә:

«цифрлы өлгереш» күрсәткечләренә ирешү кысаларында мәгариф өлкәсендә цифрлы трансформация проектларын гамәлгә ашыруны дәвам итәргә;

республика башкарма хакимият органнары, федераль башкарма хакимият органнарының территорияль органнары һәм оешмалары, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары белән берлектә Татарстан Республикасы медиакиңлегендә балаларның мәгълүмати куркынычсызлыгын тәмин итү эшен дәвам итәргә, мәгариф оешмаларында шәхси белешмәләрнең мәгълүмати куркынычсызлыгын тәмин итү һәм яклау чараларын көчәйтәргә;

Цифрлы регламентлар конструкторын (КЦР ФРГУ 2.0) кертү юлы белән дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең гадәти административ регламентларын машина укый торган цифрлы хезмәтләргә этаплап алмаштыруны дәвам итәргә;

Татарстан Республикасы дәүләт идарәсен цифрлы нигездә үстерү, мәгълүмат технологияләре һәм элемент министрлыгы белән берлектә «Татарстан Республикасының электрон мәгарифе» edu.tatar.ru модернизацияләнгән дәүләт мәгълүмат системасын кулланышка кертү һәм система мөмкинлекләрен нәтижәле үзләштерүне тәмин итү чараларын дәвам итәргә;

«Минем мәктәп» федераль дәүләт мәгълүмат системасының актуаль мөмкинлекләре турында белем бирү оешмалары педагогларына, укучыларына һәм аларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) даими рәвештә мәгълүмат житкереп баруны тәмин итәргә, системада теркәлү һәм белем бирү процессында аның сервисларын, шул исәптән цифрлы белем бирү контенты китапханәсен куллану мәсьәләләре буенча кирәкле мәгълүмати-консультация ярдәме күрсәтергә;

Татарстан Республикасының гомуми белем бирү оешмаларында «Киләчәк коды» федераль проектында, «Яндекс.Лицей» белем бирү проектында катнашкан укучыларның санын арттыру буенча эшне дәвам итәргә;

өйдә белем алу кысаларында махсус белем алу ихтыяжлары булган балаларның эш урыннарын махсуслаштырылган компьютер жиһазлары белән тәэмин итү эшен дәвам итәргә;

2025 – 2030 елларга мәгарифне цифрлы трансформацияләү өлкәсендә илкүләм программаларны һәм проектларны гамәлгә ашыру эшен оештырырга.

Милли мәгариф өлкәсендә:

белем бирү оешмаларында укыту-тәрбия процессын этномәдәни мирасны, полилингваль һәм полимәдәни компонентларны нәтиҗәле файдалану нигезендә оештыру юнәлешендә эшчәнлекне дәвам итәргә;

интеграция һәм дәвамчанлык принципларына нигезләнеп, мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү оешмаларында туган телне өзлексез укытуны тәэмин итү буенча методик эшне көчәйтәргә;

муниципалитетларның милли һәм территорияль үзгәчлекләрен исәпкә алып, туган телдә гомуми белем бирү оешмаларына методик ярдәмне күрсәтүне тәэмин итәргә;

Татарстан Республикасы мәгарифне үстерү институты, Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе, Казан федераль университеты белән берлектә дәрәҗәләргә эшләнүне, аларны апробацияләү һәм гамәлгә кертү, туган тел һәм әдәбият укытучыларына методик ярдәм күрсәтүне дәвам итәргә;

«Татарстан Республикасының электрон мәгарифе» платформасын Татарстан халыкларының туган телләрендә эшләнгән контент белән тулыландыру эшен дәвам итәргә;

Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгы тәкъдимнәрен һәм Татарстан һәм татар халкы тарихы буенча элекрәк төзелгән региональ укыту эсбапларын исәпкә алып, «Туган як тарихы» дәрәҗәләгән эзерләү эшен башкарырга;

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү оешмаларында тел мохитен үстерү, шулай ук өстәмә белем бирү кысаларында республикада яшәүче халыкларның туган телләрен, мәдәниятләрен һәм горейф-гадәтләрен өйрәтү эшен дәвам итәргә;

Идел буй халыкларының туган телләрендә олимпиадалар һәм башка интеллектуаль һәм ижади бәйгеләр уздыру юлы белән сәләтле балаларны ачыкларга һәм аларның үсешен тәэмин итәргә;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләрендә һәм Россия Федерациясенен татарлар күпләп яши торган төбәкләрендә Бөтенроссия (туган (татар) тел һәм әдәбияты укытучылары ассоциациясе бүлекчәләренен эшен оештырырга, аларның эшчәнлегенә методик һәм мәгълүмати ярдәм күрсәтәргә.

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү системасында:

Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары Л.Р. Фазлыева житәкчелегендәге, Мәгариф һәм фән, мәданият, спорт, хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау, экология министрлыклары вәкилләрәннән үз эченә алган ведомствоара эш төркеме эшчәнлеге кысаларында түбәндәгеләрне үтәүне тәмин итәргә:

2030 елга кадәр балаларга өстәмә белем бирү концепциясе һәм Татарстан Республикасында максатчан күрсәткечләрне гамәлгә ашыру буенча эш планы;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләрендә балаларга өстәмә белем бирү системасында социаль заказ кертү чаралары, шул исәптән балаларга өстәмә белем бирү системасында белем бирү сыйфатын яхшыртуны тәмин итә торган финанслау системасын камилләштерүгә юнәлдерелгән оештыру-финанс механизмнарын булдыру, балаларга өстәмә белем бирү системасында конкурентлык мохите тудыру, шулай ук балаларның өстәмә гомуми белем бирү программалары буенча белем алуга тигез мөмкинлеген тәмин итү;

кызыксынган министрлыктар һәм ведомстволар белән берлектә 2015 – 2025 елларга Татарстан Республикасында тәрбия үсеше стратегиясе чаралары планын үтәүне тәмин итәргә;

Опека һәм попечительлек системасында:

ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар турында дәүләт белешмәләр банкында исәптә торучы ятим балалар санын киметү буенча ведомствоара эшне давам итәргә;

ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар өчен оешмаларда тәрбияләнүче өлкән яшьтәге балаларның һәм сәламәтлекләре чикләнгән балаларны гаиләгә урнаштыруның нәтижәле формаларын гамәлгә ашырырга;

ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларны гаиләгә урнаштыру өлкәсендә эшләүче белгечләрнең һөнәри компетентлыгын һәм хезмәт сыйфатын күтәрү аша ятим балаларны тәрбиягә алган гаиләләргә ярдәм оештырырга, балаларның кабат ятимлек дәрәжәсен киметүне тәмин итәргә;

ятим балаларны Татарстан Республикасында торак урыннары белән тәмин ителергә тиешлеләр исемлегенә кертүнең нигезлеге өчен законнар таләпләренә үтәлешен, шулай ук социаль наем шартнамәләре буенча яллаучылар тарафыннан торак урыннардан файдалануны һәм аларны саклауны тикшереп торуну көчәйтү чаралары планын гамәлгә ашырырга.

Милли проектларны, дәүләт һәм федераль программаларны гамәлгә ашыру кысаларында:

Россия Федерациясенен «Мәгарифне үстерү», «Россия Федерациясенен фәнни-технологик үсеше», «Россия Федерациясе гражданнын һәркем алырлык һәм уңайлы торак һәм коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү» дәүләт программалары чараларын үтәүне һәм нәтижәләренә ирешүне тәмин итәргә.

Урта һөнәри белем бирү системасында:

ресурс үзәкләре чөлтәрен киңәйтү эшен алып барырга;

«Профессионалитет» федераль проектында катнашучылар, жинүчеләр санын арттырырга;

урта һөнәри белем бирүне таләп итә торган аеруча кирәкле һөнәрләр буенча программаларны гамәлгә ашыруны тәмин итәргә (ТОП-50);

демонстрацион имтихан механизмын кулланып аттестацияләү гамәлгә ашырыла торган һөнәри белем бирү оешмалары өлешен арттырырга;

предприятиеләрнең кадрларга ихтыяжын канәгатьләндерү өчен «Профессионалитет» федераль проекты программалары буенча кадрлар әзерләүне арттырырга;

оборона-сәнәгать комплексы предприятиеләренә кадрларга ихтыяжын тәмин итү эшен дәвам итәргә;

«Һөнәри компетенцияләренә үстерү үзәге» белән берлектә Татарстан Республикасында «Профессионаллар» һәм «Абилимпикс» һөнәри осталык буенча чемпионат хәрәкәтләрен үстерү эшен дәвам итәргә;

һөнәри белем бирү учреждениеләре житәкчеләренә һәм педагогик хезмәткәрләренә һөнәри компетентлык дәрәжәсен нәтижәле арттырырга;

«Дәүләт хезмәтләренә бердәм порталы аша урта һөнәри белем бирү программалары буенча укуга гаризаларны кабул итү һәм теркәү» күрсәткечен тулы күләмдә үтәүне тәмин итәргә;

оешмаларны террорчылыктан саклау юнәлешендә өстәмә чаралар комплексы эшләргә.

Югары белем бирү системасында:

Казан (Идел буе) федераль университеты, Яр Чаллы дәүләт педагогика университеты белән берлектә педагогик кадрлар әзерләү системасын модернизацияләүгә юнәлтелгән чаралар комплексын эшләүне һәм гамәлгә ашыруны дәвам итәргә, шулай ук 2024/25 уку елында, билингваль һәм полилингваль белем бирү тирәлегендә эшләү өчен, гомуми саны 600 дән ким булмаган студентка максатчан белем бирүне тәмин итәргә;

«Татарстан Республикасында талантлар белән стратегик идарә итү» дәүләт программасының максатчан күрсәткечләренә ирешүне тәмин итәргә, республикада талантлы яшьләренә беркетү өчен шартлар тудыру, Россия Федерациясенә башка субъектларыннан абитуриентлар жәлеп итү эшен дәвам итәргә.

Өстәмә һөнәри белем бирү һәм методик эш системасында:

«Физмат прорыв» республика проектын тормышка ашыра башларга (укытучыларга методик ярдәм, педагогларга һәм мәктәпләргә грант ярдәме күрсәтү);

Укытучылар өчен «Хезмәт (технология)» һәм «Ватанны саклау һәм куркынычсызлык нигезләре» яңа уку предметларын укытуда методик ярдәм оештырырга;

– «Воин» һәм «Патриот» үзәкләре, БАС (пилотсыз авиация системасы) өлкәсендәге техникумнар базасында «Ватанны саклау һәм куркынычсызлык нигезләре» укытучыларын практик яктан әзерләүне оештырырга;

кадрлар потенциалын камилләштерү, индивидуаль үсеш траекторияләрен төзү, шул исәптән өстәмә һөнәри белем бирүнең яңа формаларын һәм модельләрен эшләү максатында педагогик хезмәткәрләрен һөнәри кыенлыklarын ачыклау системасын эшләүне дәвам итәргә;

педагогик хезмәткәрләр һәм идарәче кадрларга фәнни-методик ярдәм бердәм системасын формалаштыру һәм үстерү мөмкинлеген бирә торган өзлексез педагогик белем бирүне үстерү эшен дәвам итәргә;

барлык бәяләү процедураларын исәпкә алып, өстәмә һөнәри белем бирү программаларының адреслылыгын арттыру юлы белән педагогларның предметлы, методик, психологик-педагогик, коммуникатив компетенцияләрен камилләштерү эшен дәвам итәргә;

яңартылган ФДББСны гамәлгә ашыруга, ФТББПны кертүгә һәм укучыларның функциональ грамоталылыгын үстерүгә бәйле мәсьәләләрдә педагогларга методик ярдәмне көчәйтәргә;

«Татарстан Республикасы электрон мэгарифе» дәүләт мэгълүмат системасында диагностика нәтижеләрен исәпкә алып, бәяләү инструментарийларын камилләштерәргә;

укытучы үсешенә ярдәмнең һөнәри компетенцияләр кытлыгын билгеләүне, стажировкаларның тармакланган системасын, алдынгы цифрлы технологияләр белән укытуны, тәжрибәне киң алмашу һәм ирекле ижади үсеш мөмкинлекләрен үз эченә алган, мотивлаштыра торган методикаларын формалаштыру;

белем бирү процессында катнашучыларга психологик ярдәм мәсьәләләре буенча педагоглар һәм сыйныф житәкчеләре өчен кыска сроклы укыту программаларын тормышка ашырырга;

республикада муниципаль методик хезмәтнең бердәм системасын үстерүне дәвам итәргә;

педагогик белем бирү юнәлешләре буенча югары уку йортларына максатчан кабул итү механизмнарын камилләштерү һәм яшь укытучыларны мөгаллим һөнәренә беркетүгә ярдәм итә торган шартлар тудыру эшен, шул исәптән «Россиядә эш» бердәм цифрлы платформасын кулланып, дәвам итәргә;

булачак абитуриентларның һөнәр белән таныштыру эшен тормышка ашыру, үз юлларын табу һәм педагог һөнәренә тартылу өчен киңлек буларак, психологик-педагогик юнәлештәге профильле сыйныфлар чөлтәрен киңәйтәргә;

житәкче кадрлар резервын формалаштыру системасын камилләштерү эшен активлаштырырга;

белем бирү оешмалары житәкчеләрен һәм идарә итү командаларын һөнәри үстерү эшен стажировкалар, мастер-класслар, авторлык программалары рәвешендә дәвам итәргә.

Фәнни-технологик сәясәт системасында:

«Өстенлек-2030» стратегик академик лидерлык программасында катнашучы югары белем бирү оешмаларына үсеш программаларын гамәлгә ашыруда мәгълүмати-методик һәм оештыру-техник ярдәм күрсәтүне тәмин итәргә.

2. Татарстан Республикасы мәгариф белән идарә итүнең муниципаль органнарына:

Мәктәпкәчә белем бирү системасында:

мәктәпкәчә белемгә мохтаж барлык балаларны мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар белән максималь тәмин итү чараларын күрергә;

«Электрон балалар бакчасы» автоматлашкан мәгълүмат системасына кертелә торган күрсәткеләрнең тулылыгын һәм актуальлеген тикшереп торуну гамәлгә ашырырга;

милли мәгарифне үстерү буенча муниципаль «юл карталары» чараларын үтәүне, шул исәптән мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының тел статусы нигезендә белем бирү процессын оештыруның сыйфатын яхшыртуны тәмин итәргә;

балалар бакчаларында, шул исәптән сәламәтлекләре чикләнгән балалар өчен дә, мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартына туры килә торган федераль белем бирү программаларын гамәлгә ашыру эшен дәвам итәргә,

территориясендә консультация үзәкләре булдырылган һәм «Балалар бакчасы – үсеш маршрутлары» федераль гранты гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлекләр житәкчеләренә акчаларны 2024 елның 31 декабренә кадәр тулысынча үзләштерүне тәмин итәргә.

Гомуми белем бирү системасында:

«Мәгариф» илкүләм проектының «Заманча мәктәп» региональ проекттын гамәлгә ашыруга һәм «Россия Мәгариф министрлыгы мәктәбе» проекттында катнашучы мәктәпләргә комплекслы ярдәмне тәэмин итәргә;

гомуми белем бирү оешмалары – «Үсеш ноктасы» цифрлы һәм гуманитар профильле үзәкләр, табигый-фәнни һәм технологик юнәлешле белем бирү үзәкләре инфраструктурасын гомуммәдәни компетенцияләренә, функциональ, табигый һәм цифрлы грамоталылыкны үстерү жәмәгать пространство буларак, укучылар тарафыннан төп һәм өстәмә белем бирү программаларын үзләштерү барышында укучыларның проект эшчәнлеген оештыруны тәэмин итәргә;

муниципаль берәмлек территориясендә төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларда 2030 елга кадәр Татарстан Республикасында профильгә эзерлек һәм профильле уку системасын үстерү буенча чараларны билгеләргә, төп башкаруда катнашучылар буларак, һөнәри белем бирү оешмаларын һәм югары белем бирү оешмаларын (булган очракта), территорияль хезмәт һәм халыкны эш белән тәэмин итү үзәкләрен, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан һәм эшчәнлек алып баручы сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләрен жәлеп итәргә;

гомумбелем бирү оешмалары кабул иткән белем бирү һәм аерым предметларны тирәнтен өйрәнү программаларын, территорияне икътисади үстерү үзәнчәкләрен, кадрларга булган ихтыяжны, гамәлдәге һөнәри белем бирү оешмаларын исәпкә алып, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан мәктәпләренә гомуми саныннан 25% тан ким булмаган сандагы, профориентацион минимумны үтәүдә «алдынгы дәрәжәле» мәктәпләр исемлеген билгеләп, профориентация минимумын гамәлгә ашыру буенча чараларның муниципаль планнарын эшләргә һәм расларга;

сәләтле балаларны ачыклау һәм үстерү, сәләтле яшьләрен кызыксындыру һәм бүләкләү системасын киңәйтүгә ярдәм итәргә;

чыгарылыш сыйныф укучылары тарафыннан алга таба белем алу траекториясен аңлы рәвештә сайлау өчен шартлар булдырырга; имтихан предметларын, профильне, гамәлгә ашырыла торган программаларның юнәлешен исәпкә алып, сайлау барышында 9-11 сыйныфларда укучыларны мотивацияләү эшен көчәйтәргә;

яңартылган федераль дәүләт белем бирү стандартларына күчүдә методик ярдәм буларак федераль төп һәм адаптацияләнган гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын билгеләргә;

балалар һәм яшьләр өчен конкурс чараларын, каникуллар вақыты өчен һөнәри юнәлешле мәктәпләр, профильле һәм махсус сменалар үткәрүне тәэмин итәргә (чаралар үткәрү графигы нигезендә);

«Минем беренче һөнәрем» проектын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырырга, шул исәптән гомуми белем бирү оешмалары һәм урта һөнәри һәм югары белем бирү оешмалары, һөнәри белем программаларын гамәлгә ашыручы оешмалар арасында программаны гамәлгә ашыруның челтәр формасы турында шартнамәләр төзү юлы белән;

белем бирүнең сыйфатын баяләүнең объектив системасын формалаштыру чараларын гамәлгә ашыру юнәлешендә гомуми белем бирү оешмаларын оештыру-методик ярдәм белән тәмин итәргә; Россия Мәгариф министрлыгы һәм Мәгариф һәм фән өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт тәкъдимнәре нигезендә тикшерү һәм диагностика эшләре графигын оптимальләштерүне тәмин итәргә; белем бирү нәтижеләре түбән булган мәктәпләргә һәм белем бирү нәтижеләре кимү куркынычы шартларында эшләүче мәктәпләргә адреслы методик ярдәм күрсәтүне, уку-укыту уңышсызлыгын профилактикалауны тәмин итәргә;

үзлегеннән белем алу һәм укытуның гаилә формасында белем алган укучыларга даими контроль ясарга.

Районның муниципаль методик эше системасында:

«Физик-математик алгарыш» республика проектын гамәлгә ашыра башларга (укытучыларны, мәктәпләргә оештыру-методик яктан тәмин итү);

«Хезмәт (технология)» һәм «Ватанны саклау һәм иминлек нигезләре» яңа уку предметлары укытучыларына методик ярдәм оештырырга;

«Ватанны саклау һәм иминлек нигезләре» укытучыларын – «Воин» һәм «Патриот» үзәкләре, пилотсыз авиация системасы өлкәсендәге педагогларны техникумнар базасында практик яктан эзерләүне оештырырга; яңартылган ФДББСны гамәлгә ашыруга, ФТББПны кертүгә һәм укучыларның функциональ грамоталылыгын үстерүгә бәйле мәсьәләләрдә педагогларга методик ярдәмне көчәйтәргә;

районда методик эш системасын үстерүне дәвам итәргә;

ин яхшы укучыларны укытучы һөнәренә жәлеп итүгә юнәлдерелгән актив һөнәри юнәлеш бирү эшен дәвам итәргә;

психологик-педагогик сыйныфлар кысаларында табигый-фәнни профиль булдыру мөмкинлекләрен карарга;

югары уку йортларына укырга максатчан кабул итү, шул исәптән стипендиаль ярдәм күрсәтү һәм полилингваль эзерлек республика проекты буенча эшне активлаштырырга;

яш үкытучыларны район мәктәпләрендә беркетү эшен көчәйтәргә, муниципаль дәрәжәдә мотивация һәм социаль ярдәм чаралары эшләргә.

Милли мәгариф системасында:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү оешмаларында туган тел мохите булдыру һәм үстерү, шулай ук өстәмә белем бирү кысаларында муниципаль

берәмлек территориясендә яшәүче халыкларның туган телләрен, мәдәниятләрен һәм гореф-гадәтләрен өйрәнү эшен оештырырга;

төп дүлэт имтиханы кысаларында ата-аналар белән туган телдә белем бирү, туган телләрен өйрәнү мөмкинлекләре турында аңлату эшләре алып барырга;

укучыларның һәм педагогларның республика конференцияләрендә һәм бәйгеләрендә актив катнашуларын тәмин итәргә;

муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче халыкларның телләрен, мәдәниятләрен һәм традицияләрен өйрәнү буенча якшәмбе мәктәпләре бүлекләренең эшен оештырырга, аларның эшчәнлеген популярлаштыру буенча даими эш алып барырга;

массакуләм мәгълүмат чараларында, рәсми аккаунтларда һәм белем бирү оешмалары сайтларында, социаль челтәрләрдә туган телләрдәге чараларны киң яктыртуны тәмин итәргә;

белем бирү оешмаларының Россия Федерациясә төбәкләрендә урнашкан этномәдәни компонентлы мәктәпләр белән хезмәттәшлеген активлаштырырга, әлеге эшкә Татарстан халыкларының милли-мәдәни автономияләрен жәлеп итәргә.

Балаларны тәрбияләү һәм аларга өстәмә белем бирү системасында:

2030 елга кадәр балаларга өстәмә белем бирүне үстерү концепциясен гамәлгә ашыру буенча эш планын һәм Татарстан Республикасында өстәмә гомуми белем бирү программаларының эчтәлеген яңартуга юнәлдерелгән максатчан күрсәткечләренә гамәлгә ашыру чараларына актив катнашырга;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләрендә «Россия Федерациясә Президентының «Россия Федерациясә субъектларының иң югары вазыйфаи затлары һәм Россия Федерациясә субъектларының башкарма органнары эшчәнлегә нәтижәләлеген бәяләү турында» 2021 елның 2 февралендәге 68 номерлы Указы белән расланган Россия Федерациясә субъектларының иң югары вазыйфаи затлары һәм Россия Федерациясә субъектларының башкарма органнары эшчәнлегә нәтижәләлеген бәяләү өчен күрсәткечләр исемлегенә кергән «Балаларның һәм яшьләрнең сәләтләрен ачыклау, аларга ярдәм итү һәм талантларын үстерү системасының нәтижәләлеген бәяләү турында» күрсәткеченең «Өстәмә белем алуға жәлеп ителгән 5 яшьтән 18 яшькә (17 яшьне кертеп) кадәрге балалар өлеше (процентларда)» компонентының планлы күрсәткечләрен 2024 елның декабренә кадәр 80 % тан югарырак булуына ирешү эшен оештырырга.

Опека һәм попечительлек системасында:

баланы туган гаиләдә тәрбияләү өстенлеген тәмин итәргә, гаилә, бала, ата-ана җаваплылыгы кыйммәтләрен формалаштырырга;

ата-ана хокуклары чиклэнгән һәм ата-ана хокукларыннан мэхрүм ителгән ата-аналар белән эшләү программаларын гамәлгә кертергә, тәрбияләнүчеләрне үз гаиләләренә кире кайтару максатында ата-ана хокукларын торгызу процессын күзәтеп барырга;

ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясеннән мэхрүм калган балаларны урнаштыруның гаилә формаларын киңәйтүне мәгълүмати тәмин итүнең нәтижәле системасын булдырырга;

ятим балаларның һәм ата-ана тәрбиясеннән мэхрүм калган балаларның, ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мэхрүм калган балалар исәбәндәге затларның ялын, мәшгульлеген һәм аларны эшкә урнаштыруны аерым контрольгә алырга;

балаларга карата көч куллану һәм алар белән рэхимсез эш итү проблемалары буенча мәгълүмати-аңлату майданчыклары оештырырга;

гаиләләрне социаль реабилитацияләүнең социаль ятимлекне профилактикалауга, балаларны алмаштыручы гаиләләрдән кайтаруга юнәлдерелгән алдынгы практикаларын һәм яңа технологияләрен кулланырга;

ятим балаларга беркетелгән тораkning саклану мәсьәләсен аерым контрольгә алырга.

Милли проектларны, дәүләт һәм федераль программаларны гамәлгә ашыру кысаларында:

федераль программалар һәм проектлар кысаларында чараларны гамәлгә ашыруны тикшереп торырга;

грант алучы белем бирү оешмаларына федераль программалар һәм проектлар чараларын гамәлгә ашыруга юнәлтелгән, расланган федераль, республика һәм бюджеттан тыш чараларны тулысынча үзләштерүне тәмин итәргә;

федераль проектларның максатларга, күрсәткечләренә һәм нәтижәләренә ирешүне тәмин итә торган региональ проектлар кысаларында сатып алынган жиһазларның, укыту һәм тәрбия чараларының белем бирү процессында фактта файдалануына даими мониторинг ясарга.

Мәгарифне кадрлар белән тәмин итү системасында:

муниципаль берәмлектәге (торак пунктлардагы) демографик өзгичтәне, табигый сәбәпләр аркасында (пенсиягә чыгу һ.б.), мәгариф оешмаларын ачуга (реструктуризацияләүгә) бәйлә рәвештә кадрлар составы үзгәрешен исәпкә алып, озак сроклы һәм яқын киләчәккә педагогик кадрларга ихтыяж турында актуаль фаразлар бирергә;

белем бирү оешмаларына педагогларның ачык вакансияләренә чакыру максатында югары һәм урта һөнәри белем бирү оешмалары студентлары белән эш алып барырга;

белем бирү оешмалары хезмәткәрләренә аттестация барышында төп һөнәри компетентцияләрен камилләштерү процессына фәнни-методик ярдәм күрсәтү чаралары комплексын эшләргә;

муниципаль чаралар кысаларында Татарстан Республикасының дөүләт һәм тармак бүләкләре белән бүләкләнгән иң яхшы педагогик династияләренә, иң яхшы мәгариф хезмәткәрләрен бүләкләү мөмкинлеген карага.

3. Татарстан Республикасы территориясендә эшли торган югары белем бирү оешмаларына:

Татарстан Республикасының мәгариф-житештерү ресурсларынан оптималь файдалану өчен уңайлы шартлар тудыруга һәм башкарма хакимият органнары һәм мәгариф өлкәсендә жирле үзидарә органнары дәрәжәсендә килештерелгән кадрлар һәм мәгариф сәясәте булдыруга юнәлдерелгән Укучыларга һөнәри юнәлеш бирүнең бердәм моделе буенча 6-11 сыйныф укучылары арасында чараларны гамәлгә ашыру кысаларында гомуми белем бирү оешмалары белән махсуслаштырылган һөнәри сыйныфлар чөлтәрен (авиа-, суднолар төзелеше сыйныфлары, энергосыйныфлар, агросыйныфлар, «Промхимтех»-сыйныфлар, медицина сыйныфлары, кадет сыйныфлары, экология сыйныфлары, геологик майданчылар, IT-класслар һ.б.) үстерү юнәлешендә үзара хезмәттәшлекне дәвам итәргә;

«Россия Федерациясенең фәнни-технологик үсеше» Россия Федерациясе дөүләт программасын гамәлгә ашыруда актив катнашуны дәвам итәргә.

4. Татарстан Республикасы мәгарифне үстерү институтына:

түбәндәге юнәлешләрдә фәнни-методик ярдәм күрсәтергә:

2030 елга кадәр Татарстан Республикасында «Уңыш» профиль алды эзерлегә һәм профильле уку-ту системасын үстерү концепциясе чаралары, шул исәптән аны гамәлгә ашыру нәтижәләрен анализлау һәм анализ нәтижәләре буенча адреслы тәкъдимнәр эшләү;

инновацион программалар һәм технологияләр апробацияләү буенча федераль, республика майданчылары эшчәнлегә;

мәктәпкәчә белемнең федераль белем бирү программасы, федераль төп белем бирү программасы, федераль адаптацияләнгән белем бирү программасы буенча квалификация күтәрү курслары;

яңартылган федераль дөүләт белем бирү стандартлары таләпләре һәм кабул ителгән федераль төп гомуми белем бирү программалары таләпләре нигезендә, 2024 елгы чыгарылыш укучыларының дөүләт йомгаклау аттестациясе нәтижәләрен исәпкә алып, гомуми белем бирү оешмаларының муниципаль методик хезмәтләренә һәм педагогик хезмәткәрләренә методик ярдәмне дәвам итәргә;

педагогларның һәм гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләренең, шул исәптән адаптацияләнгән гомуми белем бирү һәм балигъ булмаган укучыларны хәрби яки башка дәүләт хезмәтенә эзерләү максаты куелган программаларны гамәлгә ашыручыларның да, һөнәри осталыгын үстерү, гомуми белем бирү оешмалары эшенең уңай тәҗрибәсен гомумиләштерү, шул исәптән башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең сыйфатын баяләү мәсьәләләре буенча эшчәнлекне дәвам итәргә.

5. Татарстан Республикасы белем бирү оешмаларына:

Милли проектларны, дәүләт һәм федераль программаларны гамәлгә ашыру кысаларында:

Россия Федерациясә Мәгариф министрлыгы, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы белән төзелгән килешүләр кысаларында йөкләмәләргә йөз процент үтәүне тәмин итәргә;

күрсәтелгән таләпләр буенча 2025 елның 15 гыйнварына кадәр еллык хисапларны һәм документларны эзерләргә;

федераль, региональ бюджетлардан һәм оешмаларның бюджеттан тыш фондыннан алынган акчаларны үз вакытында һәм максатчан үзләштерүне тәмин итәргә;

милли проектлар, дәүләт һәм федераль программалар кысаларында сатып алынган жиһазларның, белем бирү һәм тәрбия чараларының эшчәнлеген һәм даими файдалануын тәмин итәргә.

Гомуми белем бирү системасында (башлангыч, төп, урта гомуми белем):

һәр укучының сәләтен ачыклау, ярдәм итү һәм үстерү буенча системалы эшне дәвам итәргә;

белем бирү эшчәнлеген яңартылган федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләре нигезендә оештыруны планлы рәвештә дәвам итәргә;

яңартылган федераль дәүләт белем бирү стандартлары һәм кабул ителгән федераль төп гомуми белем бирү программалары таләпләре нигезендә төп һәм адаптацияләнгән гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны тәмин итәргә;

«Ватанны саклау һәм иминлек нигезләре», «Хезмәт (Технология)» укыту предметлары укытучыларының квалификациясен күтәрү чаралары системасын булдырырга;

укучыларны профориентацияләүнең бердәм моделе кысаларында 6-11 сыйныфлар укучылары арасында чаралар программасын гамәлгә ашыруны, 2024/25 уку елы ахырына күрсәткеч буларак, «төп» яисә «алга киткән» дәрәжәгә ирешүне тәмин итәргә;

педагогларның функциональ грамоталылыгын үстерү һәм Россия электрон мәктәбе биремнәре банкын куллану буенча мәктәп методик хезмәтләренең эшен активлаштырырга;

белем бирү оешмасында белем бирүнең сыйфатын бәяләүнең объектив эчке системасын формалаштыру эшен давам итәргә; Россия Мәгариф министрлыгы һәм Мәгариф һәм фән өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт тәкъдимнәре нигезендә тикшерү һәм диагностика эшләре графикларын оптимальләштерүне тәмин итәргә; мәгариф оешмасында түбән белем бирү нәтижеләрен профилактикалау чараларын гамәлгә ашырырга.

Милли мәгариф системасында:

гражданның туган телдә белем алуга һәм туган телләрен өйрәнүгә конституциячел хокукларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

белем алучыларның этник үзаңын формалаштыруга, үз халкының, үз төбәгенең тарихы, мәдәнияте, Россия һәм дөнья халыкларының мәдәни мирасы нигезләрен үзләштерүгә юнәлдерелгән тәрбия эше оештырырга;

балаларда туган телгә һәм милли кыйммәتلәргә, традицияләргә мөһабәт тәрбияләүдә гаиләнең ролен популярлаштыру эшен активлаштырырга;

сәләтле укучыларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү буенча системалы эш оештырырга.

Балаларны тәрбияләү һәм аларга өстәмә белем бирү системасында:

балалар инициативалары үзеген һәм тәрбия эше штабын булдыруны тәмин итәргә;

«Россия бөркетләре» социаль-педагогик программасында барлык гомуми белем бирү оешмаларының 1-4 сыйныф укучылары катнашуын тәмин итәргә;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт флагларын күтәрү, «Мөһим мәсьәләләр турында сөйләшүләр» дәрестән тыш сәгәтләрен үткәрүне атна саен гамәлгә ашыруны давам итәргә;

«Беренчеләр хәрәкәте» гомумроссия балалар-яшүсмерләр хәрәкәте муниципаль кураторлары белән берлектә гомуми белем бирү оешмаларының 5-11 сыйныф укучыларын һәм һөнәри белем бирү оешмалары студентларын хәрәкәткә жәлеп итүне тәмин итәргә, барлык мәгариф оешмаларында хәрәкәтнең беренчел бүлекләрен ачарга;

мәктәп театрларын һәм мәктәп музейларын ачуны 2024 елның декабренә кадәр барлык мәгариф оешмаларында гамәлгә ашырырга, шул исәптән мәктәп музейларын паспортлаштырырга;

яңа ачылган гомуми белем бирү оешмалары базасында мәктәп спорт клубларын төзү һәм аны «Мәгарифтә физик культура һәм спорт» Бердәм

мәгълүмат майданчыгында мәктәп спорт клублары реестрында теркәү эшен оештырырга (<https://еип-фкис.рф/>);

һәр муниципаль берәмлектә 2024 елның 1 октябренә кадәр ЮНАРМИЯ йортлары төзәргә;

республикада наркологик вазгыятьне минимальләштерү буенча укучылар белән хезмәттәшлек итү механизмнары һәм ысуллары өлешендә профилактик юнәлеш программалары эчтәлеген яңартырга;

балалар һәм яшүсмерләрнең суицидаль тәртибен ачыклау буенча ата-аналар һәм педагоглар өчен семинарлар үткәргә;

исәпкә алуның төрле төрләрәндә торучы балаларны дәрестән тыш вакытта эш белән тәмин итүне оештырырга.